

Gowagyň we hazynanyň tapawudy

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 26 января, 2025

Gowagyň we hazynanyň tapawudy GOWAGYŇ WE HAZYNANYŇ TAPAWUDY

«Kanagat tükeniksiz baylykdyr»

Liwanyň Merkezi bankynyň başlygy Riýad Selame bilen onuň dogany «şahsy hasaplaryna pul geçirmekde we bikanun pullary kanunylaşdymakda» aýyplanypdy / Fotosurat: AA

Otuz ýyl öñ Londonda bir liwan bankynyň müdiri bilen tanşypdym. Ol hem özüniň, hem bankynyň gelejekde ýetmeli üstünlikleriniň ýaňy birujyndan giriþdi.

Şondan soñ ony kän görmedim, çünkü bankirleriň bankda sçýoty ýok adamlara sarp etjek wagtlary ýok.

Emma bu edeni ugruna bolýan adam hakdaky habarlary yzygiderli eşdip durýardym. Menem bir gün eşi den begençli habarymdan soñ ony gutlamak maksady bilen jaň etdim.

Telefonyny galдыrmady. Özümi äsgerilmedik ýaly duýdum. Emma birküç gün geçensoñ Welid Janbolatyň oña jaň edendigini we oña-da jogap bermändigini bilenimde, az-kem köşeşdim.

Onuň edeni ugruna bolup, işleri şowlansoñ, banks bilen birlikde özi-de ulalýardy. Ähli akmaklar ýaly menem özüme şu soragy berýärdim:

«Başga näme isleýär? Nämüçin ýeten üstünlikleri bilen oňanok we ýerini pugtalandyrjak, gazanan zatlaryny gorajak, özünü gowy görýänleriň kalbynda ynam döretjek bolanok?»

Birdenem ol we gaýyrýan işleri hakdaky habarlaryň tüýsi

üýtgedi. Onuň Müsürdäki şahamçasyny satandygyny, Stambuldaky şahamçasynyň batandygyny, Beýrutdaky merkeziniň howp astyndadygyny eşitdik.

Öz ýanymdan «indi-hä aklyna aýlanan bolsa gerek» diýdim. Emma Liwanyň Merkezi bankynyň başlygy Riýad Selameniň bank sistemasyny goramak üçin käbir uly banklara kömek etjek bolýandygyny we bu kömeklerde «jumbo» paýyň ýokarky agzalýan tanşyma berilýändigini okadyk.

Liwanyň başyna gelen holtumlama heläkcılıgi üçin şu adamy mysal hökmünde saýlap aldym. Şindi Liwanyň Merkezi banky başlyklaýyn Ýewropa suduna çekilenleriň hemmesi doýmadylar we belli bir çäkde durmakdan yüz öwürdiler.

Hiç biri belli bir çäge kanagat etmedi. Million, millionlar, milliardlar olara az boldy. Şonuň üçinem käbirleri bikanun pullary kanunylaşdyrmak ýaly iň masgaraçylykly jenaýatlary etdiler we özleri bilen birlikde ýakynlarydyr tanyş-bilişlerini-de muňa bulaşdyrdylar.

Açylan derňew işi Liwanda kabul edilse, indi olaryň biriniňem Ýewropada edeni ugruna bolmaz. Belki-de, häzirden Beýrut banky dawasynyň obýekti Rana Koleilatyň gaçan Braziliýasyna gaçmaga taýýarlanýandyrlar.

Hilegärler açgözçülikli we çakgan hereketleri bilen bank sistemasyny aldaryn öýtdüler.

Ýöne «Iň soňky gülen gowy güler» diýen fransuz nakyly bar.

Hilegärler ahyrynda diňe özlerini aldadylar. Bular halkara maliýe trotuarlarynyň palýaçolary (masgarabazlary) we «üç kagyzly artistlerinden» başga hiç kim däl.

Şular ýaly sud prosesleri bilen gyzyklanýanlaryň öňümüzäki hepdelerde, aylarda «Aly baba we kyrk garakçylar» ertekisini okamaklaryna zerurlyk galmasa gerek.

Tragediyanyň iň ýokuş degýän tarapy: bularyň barsy Braziliýa, «banan respublikalaryna» ýa-da Meksika gaçyp giderler.

Emma garyp depozit eýelerinden, bank sistemasynyň maslygyndan, bir mahallat iň meşhur maliýe jennetleriniň biri bolan ýurdunyň harabalygyndan talan we oljalan pullaryny-da alyp giderler. Geçmişde akyllы adamlaryň dükanlarynyň diwarynda asyp goýan şu hikmetli sözünü goýup giderler:

«Kanagat tükeniksiz baýlykdyr».

Semir ATAULLAH,
Liwanly žurnalist.

Çarşenbe, 12.04.2023 ý. Publisistika